

RAQAMLI IQTISODIYOT: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR

Farg'ona shahar 2-sonli texnikum

maxsus fan o'qituvchisi

Ruziyeva Nigora Axillesovna

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot tushunchasi, uning zamonaviy jamiyatdagi o'rni, iqtisodiy rivojlanishga ta'siri, asosiy imkoniyatlari hamda yuzaga kelayotgan muammolar tahlil etiladi. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi natijasida iqtisodiy jarayonlar tubdan o'zgarib bormoqda. Shu bilan birga, maqolada raqamli transformatsiyaning ijobiy jihatlari bilan bir qatorda xavfsizlik, infratuzilma va kadrlar bilan bog'liq muammolar ham yoritilgan.

Kalit so'zlar

Raqamli iqtisodiyot, innovatsiya, internet, elektron tijorat, axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt, raqamli transformatsiya

Kirish

Bugungi kunda dunyo iqtisodiyoti jadal sur'atlarda raqamlashtirilmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi natijasida iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida tub o'zgarishlar yuz bermoqda. Raqamli iqtisodiyot – bu zamonaviy iqtisodiy tizim bo'lib, unda asosiy rolni ma'lumotlar, internet texnologiyalari va raqamli platformalar egallaydi.

Raqamli iqtisodiyot nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtiradi, balki xizmat ko'rsatish, savdo, ta'lim va boshqa sohalarda ham samaradorlikni oshiradi. Shu sababli, ushbu yo'nalish bugungi kunda eng dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi.

Asosiy qism

Raqamli iqtisodiyot tushunchasi va mohiyati

Raqamli iqtisodiyot – bu iqtisodiy faoliyatning axborot texnologiyalari asosida amalga oshiriladigan shaklidir. Unda asosiy resurs sifatida ma'lumotlar xizmat qiladi.

Raqamli iqtisodiyotning asosiy xususiyatlari:

tezkorlik va qulaylik

avtomatlashtirish darajasining yuqoriligi

xarajatlarning kamayishi

global integratsiya imkoniyati

Ushbu tizim an'anaviy iqtisodiyotdan farqli ravishda ko'proq texnologiyalarga tayangan holda rivojlanadi.

Raqamli iqtisodiyotning asosiy yo'nalishlari

Raqamli iqtisodiyot bir nechta muhim yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

elektron tijorat (e-commerce)

raqamli bank xizmatlari (fintech)

sun'iy intellekt texnologiyalari

bulutli hisoblash (cloud computing)

katta ma'lumotlar (Big Data)

Bu yo'nalishlar iqtisodiyotning samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Raqamli iqtisodiyotning imkoniyatlari

- Iqtisodiy o'sish va samaradorlik

Raqamli texnologiyalar yordamida:

ishlab chiqarish xarajatlari kamayadi

mahsulot sifati oshadi

xizmatlar tez va sifatli ko'rsatiladi

Natijada iqtisodiy o'sish tezlashadi.

-Yangi ish o'rinlari yaratilishi

Raqamli iqtisodiyot:

IT mutaxassislar
dasturchilar
SMM menejerlar
onlayn tadbirkorlar
kabi yangi kasblarni yuzaga keltiradi.
-Global bozorga chiqish imkoniyati

Internet orqali kichik biznes ham xalqaro bozorda faoliyat yurita oladi. Bu esa eksport hajmini oshirishga xizmat qiladi.

Raqamli iqtisodiyotning muammolari

1 Kiberxavfsizlik muammolari

Raqamli tizimlar rivojlangan sari:

ma'lumotlar o'g'irlanishi

firibgarlik

kiberhujumlar

ko'payib bormoqda.

2 Raqamli tafovut

Barcha hududlarda internet va texnologiyalar teng darajada rivojlanmagan. Bu esa:

imkoniyatlar tengsizligiga

iqtisodiy farqlarning ortishiga

olib keladi.

3 Kadrlar yetishmovchiligi

Raqamli iqtisodiyot uchun malakali mutaxassislar zarur. Ammo:

IT bilimga ega kadrlar yetarli emas

ta'lim tizimi hali to'liq moslashmagan

Elektron tijoratning rivojlanishi

Elektron tijorat raqamli iqtisodiyotning eng muhim tarkibiy qismidir. U orqali: mahsulotlar onlayn sotiladi

xizmatlar masofadan turib ko'rsatiladi

Bu esa vaqt va xarajatlarni tejaydi.

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivoji

So'nggi yillarda mamlakatimizda:

elektron hukumat tizimi

onlayn to'lov tizimlari

IT parklar

rivojlanib bormoqda.

Bu esa iqtisodiyotni modernizatsiya qilishga xizmat qilmoqda.

Raqamli transformatsiyaning ahamiyati

Raqamli transformatsiya:

biznes jarayonlarini optimallashtiradi

boshqaruvni samarali qiladi

innovatsiyalarni rag'batlantiradi

Natijada tashkilotlar raqobatbardosh bo'lib boradi.

Kelajak istiqbollari

Kelajakda raqamli iqtisodiyot:

sun'iy intellekt

robototexnika

blokcheyn texnologiyalari

asosida yanada rivojlanadi.

Bu esa iqtisodiyotning yangi bosqichga chiqishiga olib keladi.

Xulosa

Raqamli iqtisodiyot zamonaviy jamiyat rivojining ajralmas qismi hisoblanadi.

U iqtisodiy o'sish, samaradorlik va innovatsiyalarni ta'minlaydi. Shu bilan birga, kiberxavfsizlik, infratuzilma va kadrlar bilan bog'liq muammolarni hal qilish zarur.

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish uchun:

-zamonaviy texnologiyalarni joriy etish

- ta'lim tizimini takomillashtirish
- axborot xavfsizligini ta'minlash
- muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar va saytlar:

1. Abdurahmonov Q. "Iqtisodiyot nazariyasi"
2. Karimov I.A. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch"
3. To'xtayev B. "Raqqamli iqtisodiyot asoslari"
4. World Bank. Digital Economy Report
5. OECD Digital Economy Outlook
6. www.gov.uz
7. www.lex.uz
8. www.worldbank.org
9. www.un.org
10. www.stat.uz